

Yta utan djup

Vi måste bli misstänksamma mot de vardagsmetaforer som formar vårt tänkande, menar Kathy Ferguson. Alltför ofta stärker de makt. Hon bor på Hawaii och tituleras professor, feminist och postanarkist. Nyligen blev hon inbjuden som inledningstalare då forskarnätverket Resistance Studies startade i Göteborg 6 juni 2007.

Tolv timmars tidsskillnad, och värk i benen skyllde hon på då jag under kvällens fest frågade om jag fick lov att dansa med henne. Då jag satte mig med henne i ett hörn bredvid dansgolvet, lyfte hon fram metaforen yta och djup: Tron att det skulle finnas ett djup eller något nedanför ytan. Istället för att försöka hitta ett mer äkta djup nedanför eller innanför ytan av en person eller text bör vi leta efter relationer mellan ytor.

Döljs under ytan

Här ligger hon nära den franske filosofen Jacques Ranciére som också fokuserar på ytan. Ytan döljer inte. Den är en scen där kreativa språkspel spelas upp. Talet blir därmed inte effekter av något inre eller av det omedvetna. Talhandlingar är inte heller orsakat av något yttre, något annat, något som kan förklara dem. De är snarare handlingar och politiska yttranden i sin egen rätt. Och de kan förändra förutsättningarna för situationen där de uttalas.

Detta öppnar för en mer direkt världsbild än vad som gärna förmedlas av vänster och protesterörelse. Protesten fokuserar istället på påverkan utifrån en metafor från naturvetenskapens orsak-verkan. Politiska handlingar anses inte direkt skapande. Istället ska de påverka något annat. Genom påverkan är det tänkt att någon annan ska bli skapande. Vi behöver få "ut" budskapet så ni därborta ändrar er! Samhället förändras bara vi når "ut".

Protesten fastnar därmed även i metaforen transport: att kommunikation skulle vara överförelse av budskap och information. Man tänker sig en inre politisk insikt eller kunskap hos en sändare som transporteras via media in i en mottagare. Och vips händer det något "inne" i mottagaren.

Aktioner, samtal och text ses som transportmedel på väg till något annat. Protestgruppen kämpar för att få "ut" sitt budskap, få ut informationen –

istället för att leva och skapa det samhälle den vill ha.

Ute och inne, yta och djup, producerar även andra dikotoma dynamiker som vi kritiskt behöver analysera.

Per Herngren

12 juni 2007, version 0.2